

Kdo jsme.
Co děláme.
Jak to děláme.

FRA

EUROPEAN UNION AGENCY FOR FUNDAMENTAL RIGHTS

„Unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin. Tyto hodnoty jsou společné členským státům ve společnosti vyznačující se pluralismem, nepřipustností diskriminace, tolerancí, spravedlností, solidaritou a rovností žen a mužů.“

Článek 2, Smlouva o Evropské unii

Předmluva

Základní práva stanoví minimální normy, které zajišťují, aby s člověkem bylo zacházeno důstojně. Ať se jedná o právo nebýt diskriminován na základě věku, zdravotního postižení či etnického původu, právo na ochranu vašich osobních údajů či o právo na přístup ke spravedlnosti, všechna tato práva by měla být prosazována a chráněna.

Členské státy Evropské unie (EU) mají dlouhou tradici v oblasti prosazování základních práv. Samotná EU je vybudována na těchto hodnotách a je odhodlána zaručit práva zakotvená v Listině základních práv Evropské unie. Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA) byla zřízena jako nezávislý subjekt, který má tuto záruku podporovat.

Navzdory tomuto dědictví ovšem existuje řada problémů, které brání plnému zajištění základních práv v praxi. Agentura FRA prostřednictvím shromažďování a analýzy údajů v EU napomáhá orgánům Evropské unie a jejím členským státům tyto problémy chápat a řešit. Agentura FRA spolupracuje s orgány EU, členskými státy EU a dalšími organizacemi na mezinárodní, evropské i vnitrostátní úrovni a sehrává významnou úlohu v úsilí o to, aby se základní práva pro všechny lidi žijící v Evropské unii stala skutečností.

Morten Kjærum
Ředitel

Ilze Brands Kehris
Předsedkyně správní rady

Kdo jsme

Agentura FRA byla vytvořena Evropskou unií v roce 2007 s konkrétním cílem poskytovat nezávislé poradenství v oblasti základních práv podložené fakty a důkazy. Agentura FRA patří ke specializovaným agenturám EU. Tyto agentury byly zřízeny za účelem poskytování odborného poradenství orgánům EU a členským státům v celé řadě otázek. Agentura je financována z rozpočtu EU.

Mezi 90 zaměstnanci agentury jsou právní odborníci, sociologové, politologové, statistici a odborníci v oblasti komunikace a budování sítí.

Jeich činnost řídí správní rada agentury FRA. Správní rada odpovídá za vymezení pracovních priorit agentury, schvalování jejího rozpočtu a sledování její práce. Ve správní radě zasedá po jednom nezávislém odborníkovi jmenovaném každým členským státem, dva zástupci Evropské komise a jeden nezávislý odborník jmenovaný Radou Evropy.

Základní práva

Listina základních práv Evropské unie je chartou základních práv EU. Uvádí výčet práv, která jsou orgány EU a členské státy povinny dodržovat při vytváření a provádění právních předpisů a politik EU. Listina je právně závazná. Pro agenturu FRA představuje hlavní referenční dokument při poskytování poradenství založeného na faktech a důkazech v oblasti způsobilosti, jak zajišťovat dodržování základních práv.

Práva jsou v této Listině rozdělena do šesti kapitol:

LIDSKÁ DŮSTOJNOST

jako např.: právo nebýt podroben ponižujícímu zacházení

SOLIDARITA

jako např.: právo na přístup ke zdravotní a lékařské péči

SVOBODY

jako např.: ochrana osobních údajů

OBČANSKÁ PRÁVA

jako např.:
právo volit v obecních volbách
v místě vašeho trvalého pobytu

ROVNOST

jako např.:
právo nebýt diskriminován

SODNICTVÍ

jako např.: právo na spravedlivý proces

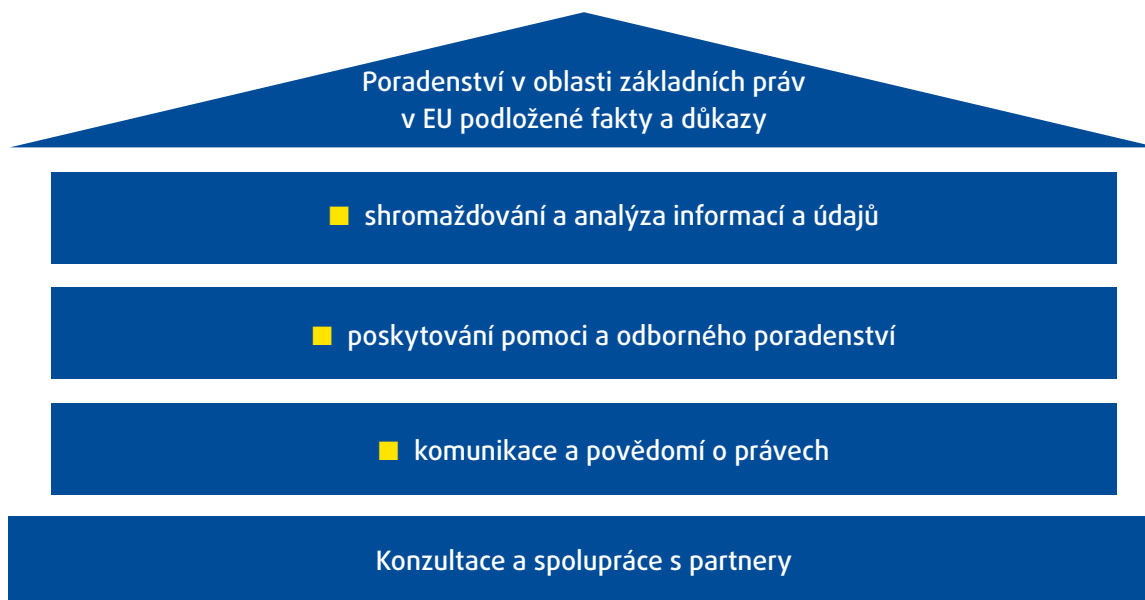
Co děláme

Agentura FRA poskytuje orgánům a členským státům EU nezávislé poradenství v oblasti základních práv podložené fakty a důkazy. Cílem je přispívat k zajišťování úplného dodržování základních práv v celé EU.

Ke splnění tohoto cíle provádí FRA tyto hlavní úkoly:

- shromažďování a analýza informací a údajů;
- poskytování pomoci a odborného poradenství;
- komunikace a povědomí o právech.

Úkoly agentury FRA jsou popsány v právním předpisu, kterým se zřizuje Agentura Evropské unie pro základní práva: nařízení Rady č. 168/2007.

Úkoly agentury FRA jsou prováděny na základě konzultace s partnery agentury a ve spolupráci s nimi.

To agentuře umožňuje:

- vymezit oblasti své činnosti s cílem zajistit, aby její výzkum odpovídal konkrétním mezerám a potřebám v oblasti základních práv;
- sdílet odborné znalosti, koordinovat výzkum v různých oblastech a spolupracovat, a předávat tak své rady Evropské unii a jejím členským státům. Tímto způsobem dokáže agentura dosahovat synergických účinků, maximálně využívat své zdroje a podporovat další instituce prostřednictvím poskytování jasných stanovisek k možným způsobům zlepšování ochrany základních práv;
- zajistit, aby se její rady a výzkum dostaly k tvůrcům politik na správných úrovních státní správy a orgánů EU.

Agentura FRA má zvláště úzké vazby na:

- Evropskou komisi, Evropský parlament a Radu Evropské unie;
- další mezinárodní organizace, jako je Rada Evropy, Organizace spojených národů a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE);
- vlády, organizace občanské společnosti, akademické instituce, orgány pro rovné zacházení a vnitrostátní organizace pro lidská práva.

Vnitrostátními orgány, které ve svých zemích prosazují podporu základních práv, jsou orgány pro rovné zacházení a vnitrostátní organizace pro lidská práva. Součástí jejich činnosti může být provádění výzkumu, zvyšování povědomí či poskytování poradenství obětem o jejich právech.

Pro zajištění těsného pracovního vztahu s členskými státy EU jmenuje každý členský stát národního styčného úředníka. Průběžná výměna a pravidelná setkání pomáhají vytvářet pevné pracovní partnerství, které zaručuje, že dochází k neustálému sdílení informací a že jsou známy a náležitě řešeny vnitrostátní potřeby v dané oblasti.

Rada Evropy má 47 členských států. K hlavním orgánům patří Evropský soud pro lidská práva, jenž projednává případy týkající se Evropské úmluvy o lidských právech.

Platforma pro základní práva (FRP) svádí dohromady přes 300 organizací občanské společnosti z celé EU, které se zabývají konkrétními otázkami základních práv. Nabízejí návrhy k ročnímu pracovnímu programu agentury FRA a k její výroční zprávě.

Agentura FRA má zvláštní vztah s Radou Evropy, která sídlí ve Štrasburku. Aby bylo zajištěno jejich vzájemné doplňování, agentura koordinuje své činnosti s činnostmi Rady Evropy, zejména pokud se týká jejího ročního pracovního programu a spolupráce s občanskou společností.

Agentura prostřednictvím své Platformy pro základní práva (*Fundamental Rights Platform, FRP*) vede pravidelné konzultace se stovkami organizací občanské společnosti. Tyto organizace jsou schopny poskytovat odborníkům agentury FRA podporu při zjišťování skutečných problémů, s nimiž se ve svém každodenním životě setkávají lidé v celé EU.

Rozsah práce

Orgány EU navrhují a přijímají tematické oblasti pro práci agentury na období pěti let.

K hlavním oblastem, které spadají do působnosti agentury FRA, patří diskriminace, přístup ke spravedlnosti, rasismus a xenofobie, ochrana údajů, práva obětí trestné činnosti a práva dítěte.

Vzhledem k tomu, že agentura FRA byla založena s cílem poskytovat poradenství Evropské unii a členským státům při provádění právních předpisů a politiky EU, může agentura FRA pracovat pouze na otázkách, které jsou v pravomoci EU.

Ačkoli agentura FRA nabízí osobám informace týkající se toho, jak a kde uplatňovat svá práva, nemůže zkoumat či vydávat rozhodnutí o jednotlivých stížnostech. Podle svého mandátu může agentura pouze odkázat osoby na příslušné prostředky, jimiž se mohou domáhat pomoci na vnitrostátní, evropské a mezinárodní úrovni.

„Pravomoc“ se týká otázky, zda má EU zákonné oprávnění provádět opatření v konkrétní oblasti politiky.

Jak to děláme

Výzkum a shromažďování údajů

Agentura FRA má za úkol shromažďovat „objektivní, spolehlivé a srovnatelné“ informace a údaje. Spíše než sledování či posuzování jednotlivých států provádí výzkum určitých témat v rámci celé EU.

Zahrnutí všech nebo několika členských států poskytuje srovnávací perspektivu, která identifikuje stávající problémy a slibné postupy u konkrétních základních témat v celé EU.

Výzkum agentury FRA obvykle zahrnuje **zvláštní téma základních** práv v rámci celé EU – viz například zvláštní zprávu „Homofobie, transfobie a diskriminace na základě sexuální orientace a genderové identity v členských státech EU“ (*Homophobia, transphobia and discrimination on grounds of sexual orientation and gender identity*, 2010).

Agentura často provádí shromažďování informací **o ochraně základních práv v právním rámci** členských států a poskytuje právní analýzu. Ke zdrojům informací patří legislativní nástroje, rozsudky soudů a připomínky z akademické oblasti. Například: „Přístup ke spravedlnosti v Evropě: přehled budoucích úkolů a příležitostí“ (*Access to justice in Europe: an overview of challenges and opportunities*, 2011).

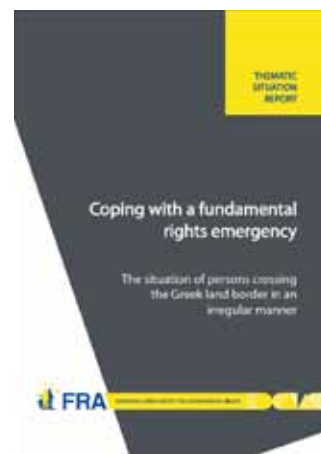
Metodika výzkumu se týká způsobu shromažďování a analýzy informací a údajů. Metodiky používané agenturou FRA jsou navrženy tak, aby zajistily shromažďování co možná nejpřesnějších a nejspolehlivějších údajů.

Za účelem poskytování uceleného přehledu o situaci v praxi využívá agentura FRA kombinace právní analýzy a údajů o každodenních reálných zkušenostech jednotlivců. Teoretický výzkum je doplněn o sociální výzkum v terénu, při němž se využívají šetření či pohovory nebo analýza stávajících údajů.

Například v rámci šetření o menšinách a diskriminaci v Evropské unii (EU-MIDIS) byly uskutečněny pohovory s 23 500 osobami z vybraných skupin přistěhovalců a etnických menšin ve všech 27 členských státech EU. Výsledky agentury umožnily předložit užitečné a relevantní ukazatele diskriminace, jako např. podíl osob, které se setkaly s diskriminací či s rasově motivovanou trestnou činností. Toto pak odhalilo míry diskriminace, které v jednotlivých členských státech pocítují jednotlivé menšiny.

V některých případech může agentura vypracovat **zprávu o naléhavé situaci v oblasti základních práv** v jednom členském státě, pokud toto téma spadá do mandátu agentury a pokud má situace dopad na EU. Například: „Řešení naléhavé situace v oblasti základních práv: situace osob, které překračují pozemní hranici Řecka nezákonným způsobem, tematická zpráva o situaci“ (*Coping with a fundamental rights emergency – The situation of persons crossing the Greek land border in an irregular manner. Thematic Situation Report, 2011*).

Zatímco odborníci agentury vybírají odpovídající metodiku pro určitý projekt, vlastní shromažďování údajů a informací na úrovni země většinou provádí odborníci stojící mimo agenturu FRA. Externí dodavatelé v oblasti výzkumu jsou vybíráni na základě objektivního a důkladného výběrového řízení.

Velká část výzkumu agentury FRA je založena na údajích a informacích shromážděných prostřednictvím její sítě vnitrostátních kontaktních míst – FRANET. Síť FRANET se skládá z týmů odborníků v oblasti základních práv v každém členském státě. Využití a analýzu těchto údajů a informací však provádí zaměstnanci FRA.

Agentura má rovněž vědecký výbor s nezávislymi externími členy, což zaručuje kvalitu její práce.

Vědecký výbor sestává z jedenácti vysoce kvalifikovaných nezávislých odborníků v oblasti základních práv z celé EU. Jsou vybíráni správní radou na základě stanoviska Evropského parlamentu.

Další informace o metodice výzkumu agentury FRA naleznete v informačním materiálu s názvem „Výzkum agentury FRA: zajišťování podrobných a srovnatelných údajů a analýz“.

Pomoc a odborné znalosti

Agentura FRA poskytuje „pomoc a odborné znalosti“ orgánům EU a jejím členským státům s cílem podporovat je, aby při vypracovávání a provádění práva EU „plně dodržovaly základní práva“.

Agentura člení své výzkumné otázky na základě potřeb zjištěných jejími zúčastněnými subjekty. To znamená, že údaje, které shromažďuje, jsou zacíleny na ty oblasti, v nichž činitelé s rozhodujícími pravomocemi potřebují důkazy pro účely utváření jejich politik a právních předpisů. Agentuře to také umožňuje zaměřovat výzkum na skutečné problémy, s nimiž se lidé každodenně setkávají.

Na základě důkazů shromážděných prostřednictvím výzkumu agentury FRA a na základě svých odborných znalostí agentura vydává pro orgány a členské státy EU stanoviska a závěry k tomu, jak zajistit, aby v praxi při vypracovávání a provádění právních předpisů a politik těmito orgány a členskými státy EU byla dodržována základní práva.

Agentura FRA vede v rámci všech svých projektů průběžné konzultace se svými zúčastněnými subjekty s cílem zjistit, jak nejlépe může nabízet poradenství, a pomáhat tak těmto subjektům zlepšovat dodržování základních práv. Podle druhů problémů zjištěných agenturou a podle potřeb vyjádřených jejími zúčastněnými subjekty může komunikace v oblasti poradenství a pomoci probíhat v celé řadě podob:

- **Zprávy** – Agentura FRA předkládá údaje a důkazy shromážděné prostřednictvím jejího společensko-právního výzkumu a analýzy orgánům a členským státům EU, a to společně se stanovisky a závěry k tomu, jak zajistit vyšší míru dodržování základních práv.
- **Žádost orgánu EU** – Agentura FRA může být orgány EU formálně požádána o zaujetí stanoviska ke konkrétním tematickým oblastem nebo o předložení právní analýzy právního předpisu či legislativního návrhu z pohledu základních práv. V roce 2011 například Evropský parlament požádal agenturu FRA o její stanovisko k návrhu směrnice o používání údajů ze jmenné evidence cestujících (PNR).
- **Požadavek členského státu** – Členský stát může požádat – FRA o informace a data, které mu mohou pomoci ke zlepšení dodržování základních práv v oblastech spadajících do kompetence EU.
- **Školící materiály a školící programy** – Například *Příručka evropského antidiskriminačního práva* (2011), která byla vypracována společně s Evropským soudem pro lidská práva (ve Štrasburku) a která slouží advokátům jako průvodce antidiskriminačními právními předpisy.
- **Slibné postupy** – Agentura FRA také shromažďuje tzv. „slibné postupy“, které mají zvláště příznivý účinek na základní práva, a sdílí je s členskými státy. Členské státy tak získávají příležitost vzájemně se od sebe dozvědět o úspěšných modelech a řešeních společných problémů.

Komunikace a povědomí o právech

Agentura FRA usiluje o zlepšování reálné situace. Kromě uvedených forem pomoci tak činí také osvětou v oblasti základních práv u široké veřejnosti a u konkrétních povolání, která hrají důležitou úlohu při zajišťování našich práv nebo na něj mají určitý vliv (například pedagogové, pracovníci médií, policie a advokáti).

Informace o agentuře FRA a její práci

Vedle **tištěných publikací a informačních stánků** na významných akcích agentura také používá rozsáhlou řadu nástrojů pro on-line komunikaci. Patří k nim její internetová stránka a přítomnost na sociálních médiích Facebook, Twitter, LinkedIn a YouTube.

Agentura FRA nabízí měsíční **elektronický zpravodaj** (přihlášení k odběru na adrese information@fra.europa.eu).

Agentura FRA nabízí skupinám návštěvníků možnost přijet do sídla agentury a získat informace o základních právech v EU a o práci agentury (visit@fra.europa.eu).

Osvětové materiály v oblasti práv

Agentura FRA vypracovává materiály, které mohou odborníkům sloužit jako průvodce při práci týkající se problematiky základních práv. K příkladům patří *Exkurze do minulosti – výuka pro budoucnost: příručka pro pedagogy* (2011), která poskytuje podporu pedagogům poskytujícím vzdělání v oblasti holocaustu a základních práv; a Soubor nástrojů pro podporu rozmanitosti v médiích (*Media Diversity Toolkit*) vypracovaný společně s Evropskou vysílací unií, jenž veřejnoprávní vysílací subjekty informuje, jak lépe zobrazovat evropskou rozmanitou společnost v rámci zpráv týkajících se otázek menšin.

Agentura FRA také vydává tzv. **S’Cool Agenda** pro děti. Tento materiál učí děti základní skutečnosti o základních právech a slouží zároveň jako školní kalendář.

Tvůrci politik, výzkumní pracovníci, právní odborníci i veřejnost mohou vstoupit do **databáze judikatury**, kterou agentura provozuje a která obsahuje sbírku vnitrostátních i evropských soudních věcí v oblasti problematiky základních práv.

Informace o Listině základních práv Evropské unie

Agentura zveřejňuje materiály o Listině základních práv, jako například nástroj s názvem **Charterpedia**, jenž uživatelům umožňuje snadno zjistit více informací o právech, která jsou Listinou základních práv zaručena. Jedná se o ucelenou sbírku právních předpisů v oblasti ústavních základních práv na úrovni mezinárodní, EU i vnitrostátní s odkazy na témata, kapitoly a články Listiny, a to vše je snadno přístupné z internetové stránky agentury.

Agentura FRA také vyvinula **aplikaci Listina základních práv pro mobilní zařízení**, jako jsou tzv. chytré telefony nebo tablety, která je k dispozici prostřednictvím internetové stránky agentury.

Kontaktujte nás

Více informací o agentuře FRA je k dispozici na našich internetových stránkách. Naleznete zde aktuální informace o naší činnosti, včetně projektů, událostí a publikací:

- <http://fra.europa.eu>
- twitter.com/EURightsAgency
- www.facebook.com/fundamentalrights
- www.linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency
- www.youtube.com/user/EUAgencyFRA

Pokud nás chcete kontaktovat nebo si přejete odebírat náš měsíční zpravodaj či si domluvit skupinovou návštěvu agentury FRA, pošlete nám e-mail na adresu:

- information@fra.europa.eu

Nebo se na nás obraťte prostřednictvím pošty, telefonicky či faxem:

FRA – Agentura Evropské Unie pro základní práva

Schwarzenbergplatz 11

1040 Vídeň

Rakousko

Tel. +43 (1) 580 30 0

Fax +43 (1) 580 30 699

HELPING TO MAKE FUNDAMENTAL RIGHTS A REALITY FOR EVERYONE IN THE EUROPEAN UNION

Základní práva představují minimální normy pro zacházení, které zaručují respektování důstojnosti každého jedince. Podrobně jsou uvedeny v **Listině základních práv Evropské unie**, která je právně závazná pro orgány EU a pro všech 27 členských států při provádění právních předpisů EU. Její kapitoly – důstojnost, svobody, rovnost, solidarita, občanská práva, soudnictví a obecná ustanovení – přinášejí seznam práv, svobod a zásad uznaných EU.

Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA) byla zřízena v roce 2007. Poskytuje EU a členským státům pomoc a odborné znalosti o základních právech.

FRA – Agentura Evropské Unie pro základní práva
Schwarzenbergplatz 11
1040 Vídeň
Rakousko

Tel. +43 (1) 580 30 - 0
Fax +43 (1) 580 30 - 699

information@fra.europa.eu
<http://fra.europa.eu>
twitter.com/EURightsAgency
www.facebook.com/fundamentalrights
www.linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency
www.youtube.com/user/EUAgencyFRA

Úřad pro publikace

ISBN 978-92-9192-887-3

9 789291 928873